

VII.1. EL DISCURS ACADÈMIC EXPOSITIU

EL DISCURS ACADÈMIC EXPOSITIU

Objectius

- Aconseguir un domini receptiu i productiu suficient de la llengua en els tipus de textos més usuals de l'àmbit educatiu.
- Ser conscients que, en utilitzar la llengua en situacions comunicatives d'ensenyament-aprenentatge, es fa necessària la utilització d'un llenguatge estàndard.
- Tenir la capacitat d'analitzar els diversos tipus de textos de l'àmbit escolar.

Entenem per discurs acadèmic la manifestació d'una habilitat complexa: elaborar un text acceptable quan s'exposen coneixements en un àmbit educatiu. L'àmbit acadèmic presenta tot un conjunt d'usos lingüístics al voltant de l'obtenció, emmagatzematge i reelaboració de la informació. Aquests usos comporten gèneres molt diversos orals o escrits: exàmens, apunts, treballs, resums, recensions, articles, tesis, comunicacions, ponències... És un discurs que es dona dins de la institució acadèmica amb la finalitat de transmetre o d'obtenir informació. El tipus de text característic dels discurs acadèmic és el text explicatiu, tot i que també podem trobar textos argumentatius (per exemple als textos filosòfics).

Els textos expositius estan destinats a fer comprendre, a presentar la informació necessària per a la comprensió. La seua intenció comunicativa consisteix fonamentalment a presentar conceptes o fenòmens de manera que puguen ser entesos. Per això, l'explicació requereix un saber organitzat previ, l'organització del qual ha d'anar a càrrec d'algú amb qualificació, d'un emissor, en major o menor mesura, "especialitzat". Al mateix temps, cal que el destinatari reconega aquesta especial qualificació, aquesta "autoritat" sobre el tema que es tracta per aconseguir que la comunicació expositiva siga eficaç.

L'emissor especialitzat característic del text expositiu, per tal d'afavorir la comprensió d'allò de què es parla, ha de tenir en compte quina és la informació que el destinatari ja coneix i relacionar-la amb la informació nova que proporciona el text. A més a més, cal considerar que en el text expositiu els papers no són intercanviables tret que es tracte de contextos comunicatius formals molt estructurats (un congrés, una trobada acadèmica, etc.).

I.1 TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ EN ELS TEXTOS ACADÈMICS EXPOSITIUS

L'inici del discurs

L'inici del text pot tenir funcions diverses: crear un marc temàtic, dins del qual se situa el que es vol dir; anticipar el desenvolupament que el tema tindrà al llarg del text, o simplement presentar-lo.

Emmarcament	Una bona manera de començar el text pot ser contextualitzar-lo, fent una
--------------------	--

<p>del tema</p>	<p>presentació encertada del tema. S'entén per contextualització del tema el fet d'aportar informació que funciona com a rerefons amb la finalitat de situar prèviament la informació que es vol transmetre. Aquesta informació resultarà funcional amb el discurs subsegüent o bé contribuirà a la imatge visual del que s'està creant. Un exemple d'emmarcament del tema seria el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aquest escrit/informe/document tracta de... • Ens proposem d'exposar.../L'objectiu principal.../Ens adrecem a vós/vostè per... • El motiu d'aquesta carta és.../L'objectiu principal d'aquest escrit és... • Em dirigesc a vostè per.../Acabem de rebre la seua carta... • Amb aquestes línies pretenem.../L'exposició següent té l'objectiu... • La meua intenció en escriure aquest llibre...
<p>Presentació del tema</p>	<p>Moltes vegades, el tema del text es presenta en forma de pregunta, feta pel professor, que l'alumnat opta per prendre com a inici de la seua resposta. Per això el tema acostuma a aparèixer en el seu escrit, ja de manera el·líptica, ja actualitzat mitjançant un element tematitzador com pot ser l'article determinat:</p> <p style="text-align: center;"><i>És un principi immediat compost i orgànic que té com a funció facilitar les reaccions químiques necessàries.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Els nucleòtids son formats estructuralment en la seua base per una pentosa</i></p> <p>Si bé aquests procediments no pressuposen un text insatisfactori, el cert és que a vegades s'obre l'inici del text sense que el receptor tinga una idea clara de quin és el tema. Una mostra d'aquest error és el fragment següent (text real), que correspon a l'inici absolut del text:</p> <p style="text-align: center;"><i>S'inicia amb la seua arribada en el 711 (a Espanya). A la seua arribada els materials que utilitzen són els que aprofiten d'ací, l'arc de mig punt [...]</i></p> <p>En aquest exemple, tant l'antecedent de l'el·lipsi inicial com el de les proformes <i>la seua, ací</i>, s'haurien d'anar a buscar a la pregunta que origina el discurs (L'art islàmic a Espanya) o bé haurien de ser inferits pel receptor (<i>seua</i> tindria com a antecedents àrabs, inferit a partir d'art islàmic).</p>

Avançament de la informació	<p>Exposar en el primer paràgraf de què tractarà el discurs subsegüent pot facilitar tant la tasca de l'escriptor a l'hora d'estructurar globalment el seu discurs com la labor interpretativa del receptor</p> <p><i>La península Ibèrica es troba situada en la zona temperada del planeta, però presenta una gran varietat climàtica: clima mediterrani, continental, oceànic i d'alta muntanya. Abordarem, ara, l'estudi dels climes continental i oceànic.</i></p>

El desenvolupament del discurs

Aportar més informació és l'objectiu fonamental d'aquest tipus de textos; ara bé, no ens interessa tant un cúmul de dades com la relació entre ells, o com saber jerarquitzar la informació en idees primàries i secundàries; d'ací que la finalitat de la resta del discurs siga desenvolupar de manera ordenada, jerarquitzada i cohesionada el tema anunciat, mitjançant la progressió temàtica. D'altra banda, no sempre hi ha un únic tema discursiu, sinó que pot haver-hi subtemes: el pas d'un a l'altre està sotmès a unes exigències discursives. Finalment el desenvolupament de la informació suposa un equilibri entre el seu avançament i la seua repetició; per això a vegades, per aconseguir que el text siga més eficaç, pot ser útil aturar el discurs per recuperar informació ja esmentada.

La jerarquització de la informació	<p>El domini de la jerarquització de la informació està estretament relacionat amb la capacitat per distingir el que és informació de caràcter general del que és exemplificació d'aquesta informació.</p> <p>Per marcar ordre</p> <ul style="list-style-type: none">• 1r/primer/primerament/en primer lloc/d'entrada...• 2n/segon/segonament/en segon lloc...• 3r/tercer/tercerament/en tercer lloc...• A continuació em referiré...• Immediatament després...• Tot seguit passe a exposar-vos...• Reprenent el que dèiem fa un moment...• En darrer lloc/finalment/al final/per acabar/en últim terme...
---	--

	<p>Per posar èmfasi en un punt</p> <ul style="list-style-type: none">• És a dir/o sia/això és/igualmente...• En altres paraules/dit d'una altra manera...• Tal com s'ha dit/cal tornar a dir/s'ha de tenir en compte...• El més important/la idea central/convé ressaltar/val la pena dir/cal insistir en/a...• Seguidament exposarem...• Pel que fa a això últim...• Com hem estat dient fins ara...• I encara podem afegir que...• Referent a aquesta última qüestió... <p>Per fer distincions</p> <ul style="list-style-type: none">• D'una banda/Per un costat...De l'altre/per l'altre...• D'altra banda/altrament... <p>Per posar exemples (més exemples en l'aturada del discurs)</p> <ul style="list-style-type: none">• Per exemple/un bon exemple d'això és/n'és un bon exemple/es pot exemplificar/com a exemple...• En particular/en concret/com ara/en el cas de/una bona mostra...
<p>La progressió temàtica</p>	<p>La progressió temàtica té lloc gràcies a una successió de temes i remes oracionals (articulació coherent d'informació coneguda amb informació nova):</p> <p><i>“Estudis realitzats ha posat de manifest que la molècula de ADN és allargada i de diàmetre constant. Perquè el diàmetre siga constant, és necessari que per [...]”</i></p> <p>Si no s'és competent en la progressió temàtica del discurs, poden tenir lloc els fenòmens següents: desordre temàtic, aparició d'informació no adequada al context, ja sense relació amb el tema, ja amb redundància de la informació, que impedeix que aquesta avance.</p>

Canvi de tema	<p>En el cas que hi haja un canvi de tema oracional, s'ha de manifestar de manera explícita, mitjançant un mecanisme tematitzador i/o un organitzador discursiu.</p> <ul style="list-style-type: none">• Respecte a X.../Pel que fa a X...• Quant a X... /Sobre (el tema de) X...• Un altre punt és.../El punt següent tracta de...• En relació amb...
Aturada del discurs	<p>El discurs pot aturar-se retòricament, ja per fer-hi un incís ja per un aclariment. Quant aquestes estratègies discursives (incisos, aclariments) no es dominen, el discurs peca de redundant, perquè el fet que torne a aparèixer una informació ja presentada o que aparentment intenta aclarir un concepte no respon a una raó retòrica de crear un text eficaç, sinó que aquestes falses remissions o aclariments no són res més que un reflex del desordre temàtic.</p> <p>Per reformular</p> <ul style="list-style-type: none">• És a dir, vull dir,• Dit d'una altra manera, en altres paraules/En definitiva, al cap i a la fi, al capdavant <p>Per exemplificar</p> <ul style="list-style-type: none">• Per exemple/ com ara.../Un exemple d'això que diem• Per il·lustrar tot això que estic dient.../Com a mostra d'aquesta teoria...• Un cas concret del que he explicat.../Per demostrar el que hem exposat més amunt...• ...i ara passaré a exemplificar les dades que he ofert anteriorment...

El tancament del discurs

De la mateixa manera que l'inici discursiu, el tancament pot tindre la funció de sintetitzar el que s'ha desenvolupat anteriorment, destacant de manera concisa la informació que resulte

més rellevant en relació amb el tema del discurs. Per tant, un final encertat serà el que utilitzi adequadament una microestructura de resum conclusió.

Per resumir	Per acabar
<ul style="list-style-type: none">• En resum/resumint el que/recollint el més important...• Breument/en poques paraules/d'una forma breu...• En conjunt/globalment...	<ul style="list-style-type: none">• En conclusió/en definitiva/en conseqüència/així doncs...• Per concloure/per acabar/finalment...• Com a conclusió final...• De tot això, en podem extreure...• Per concloure...• Tal com hem vist...• Per acabar...• En definitiva...• Com a recapitulació...• Finalment...• Les conclusions d'això que acabem de dir...• Com a resultat del que hem exposat...• Doncs bé...• Per tant...

I.2 CARACTERISTIQUES LINGÜÍSTIQUES DEL DISCURS ACADÈMIC EXPOSITIU

L'objectivitat

Com hem assenyalat, el text acadèmic té com a funció primordial demostrar el que se sap sobre un tema a un destinatari que comprovarà que la informació rebuda és pertinent i completa. Així, és un text eminentment referencial, construït en tercera persona, en el qual s'exposen informacions objectives que procedeixen majoritàriament d'altres textos (manuais, explicacions del professor, etc.). Aquest fet determina:

- El predomini de la tercera persona.
- L'ús de procediments d'impersonalitat que reforcen la validesa universal de les afirmacions: construccions impersonals amb *es*, plural de modèstia, passiva...
- L'ús del nosaltres inclusiu.

- L'ús de l'eix de present en el seu valor no temporal. Al voltant d'aquest eix s'organitzen els anomenats temps de la perspectiva de present: present, futur simple, futur compost, pretèrit indefinit d'indicatiu i pretèrit perfect simple de subjuntiu, o imperatiu en el cas de les instruccions directes.
- El predomini de la modalitat oracional enunciativa.

Procediments per desenvolupar i fer més comprensible la informació

Un tret relacionat també amb l'objectiu d'informar del text acadèmic expositiu és la coincidència a la frase d'una sèrie d'estructures que contribueixen a aportar informació. Aquest és el cas de les clàusules de relatiu i de les aposicions. Aquestes construccions permeten afegir una informació secundària que sovint correspon a una unitat nova d'informació.

Aposicions	<p>És un recurs per introduir una informació que facilite o amplie la comprensió d'un element del text per part del receptor. Es tracta de sintagmes nominals, adjectivals o amb participis que apareixen entre comes.</p> <ul style="list-style-type: none">- Les empreses valencianes depenen dels crèdits bancaris.- Les empreses valencianes són incapaces d'autofinançar-se.- Les empreses valencianes, incapaces d'autofinançar-se, depenen dels crèdits bancaris.
Oracions de relatiu	<p><u>Les oracions de relatiu explicatives</u> (també anomenades apositives) introdueixen una informació aclaridora sobre allò de què s'està parlant. Són equivalents a les aposicions. Ex.: <i>El clima mediterrani, que es caracteritza pels hiverns suaus i les pluges a la tardor, és el propi de la conca mediterrània.</i> Van sempre entre pauses (comes).</p> <p>Exemple: <i>Els esquemes de mercat, que justifiquen les televisions privades, s'utilitzen en les televisions públiques</i></p> <p>(Ens referim a tots els esquemes.)</p> <p><u>Les oracions de relatiu especificatives</u> tenen una funció discursiva diferent a les explicatives, ja que no introdueixen una informació aclaridora sobre un antecedent ja conegut, sinó que restringeixen l'extensió del substantiu i en destaquen una característica. Ex.: <i>El reportatge és un gènere periodístic de certa extensió que desenvolupa i documenta fets actuals.</i></p> <p>Exemple: <i>Els esquemes de mercat que justifiquen les televisions privades s'utilitzen en les televisions públiques.</i></p> <p>(Ara ens referim només als esquemes de mercat que justifiquen les televisions</p>

	privades, és a dir, que no ens referim a tots els esquemes, sinó solament a uns esquemes determinats: els que justifiquen les televisions privades.)
Reformulacions	<p>Són amplificacions explicatives d'un enunciat amb la finalitat de fer-lo més intel·ligible. Amb les paràfrasis l'emissor orienta la comprensió del receptor. Van introduïdes per connectors de reformulació: <i>o, és a dir, açò és...</i></p> <p>Exemple: La religió grega es va caracteritzar fonamentalment per l'antropomorfisme o representació dels déus en forma humana.</p> <p>Exemple: Efectivament, en moltíssimes inscripcions trobem l'abreviatura DMS, és a dir, Dis Manibus Sacrum, o siga, "consagrat als déus manes".</p>

Estructures sintàctiques com a reflex de la generalització i de la jerarquia de la informació

Finalment, en el text acadèmic abunden les nominalitzacions com a nuclis de sintagmes nominals, que s'utilitzen amb diversos complements i que contribueixen a l'objectiu d'aquest tipus de text. Les nominalitzacions d'accions, processos o estats expressen la síntesi i l'abstracció de la informació que caracteritzen el discurs acadèmic.

Nominalitzacions	<p>La nominalització és un recurs lingüístic de condensació de la informació que permet de transformar les accions en conceptes mentals. També aprofiten per a introduir informació coneguda o nova en el text.</p> <p><i>Amb l'aparició dels canals autonòmics, i més tard amb la irrupció dels tres canals privats, el procés d'elecció de l'espectador es complica. En multiplicar-se l'oferta, l'espectador té la capacitat d'elecció; la "passivitat" total del televident canvia a "certa activitat suggeridora" o "actiu llibertari".</i></p> <p>Del text anterior, les expressions "<i>l'aparició de canals autonòmics</i>" i "<i>la irrupció dels tres canals</i>" provenen, respectivament, de les accions "<i>apareixen els canals autonòmics</i>", "<i>irrompen els tres canals privats</i>".</p> <p>Si seguim llegint el text, observarem que el substantiu "<i>oferta</i>" resumeix tota la informació coneguda i condensa en una paraula l'acció: "<i>són nombrosos els canals que s'ofereixen</i>".</p>
-------------------------	---

Activitat 1

Introduïu al text la informació eliminada. Utilitzeu diversos recursos: parèntesis explicatius, oracions de relatiu explicatives, aposicions, notes a peu de pàgina, reformulacions, exemplificacions, etc.

INFORMACIÓ QUE CAL INCLOURE-HI	TEXT BUIDAT
<p>-Creix sense la intervenció de l'home.</p> <p>-Composta per arbustos o espècies vegetals de soca prima i poc alta.</p> <p>-Formada per arbres o espècies vegetals amb troncs alts i desenvolupats.</p> <p>-Els estius valencians són secs i és sobretot a la tardor i a la primavera quan hi ha pluges.</p> <p>-L'alzina.</p> <p>-Com ara el romaní, el bruc, els coscoll o el margalló.</p> <p>-Que han tallat els arbres sense reposar les espècies.</p>	<p>El tipus de vegetació natural que podem contemplar a les diverses comarques és determinada per tots els condicionants, tan climàtics, com pel relleu, pels tipus de sòl i, en gran mesura, per l'acció de l'home.</p> <p>Com a característiques generals, podem apreciar que la vegetació natural, tant l'arbustiva com l'arbòria, està formada per espècies de fulla perenne per a adaptar-se a les condicions climàtiques.</p> <p>Les dues formacions vegetals predominants a les diverses comarques són el bosc de tipus mediterrani i el matoll o garriga. El bosc està format per pins, diferents segons l'altura i el sòl en què apareixen, i per la carrasca i la surera. La garriga ocupa més extensió que no el bosc. Les espècies principals són els arbusts llenyosos, de fulles dures i aromàtiques.</p> <p>El bosc ha anat perdent extensió pels cultius i per l'acció destructora dels homes. A més, els incendis forestals destrueixen cada any una part molt important de la superfície boscosa.</p>

Activitat 2

Llegiu els tres textos següents. Localitzeu les aposicions i feu dues oracions que expressen el mateix contingut:

- El cotó, més barat, desplaça la llana com a teixit popular”.
- El carbó, amb uns avantatges essencials perquè la seua potència calorífica permet de fondre el ferro, substitueix la fusta com a combustible”.
- El primer tren, exclusivament miner, va circular el 1825 entre Stackon i Darlington a 25 km/h”.

Activitat 3

Observem la condensació informativa d'una oració com la que tenim a continuació, extreta d'un llibre d'història, i l'alt grau de competència lectora i de coneixements que pressuposa en el receptor. Extraieu totes les informacions que conté el fragment.

“Malgrat la seua inestabilitat motivada per la situació de crisi general, el comerç va veure un progrés considerable en el desenvolupament de les tècniques financeres, en la creació de societats mercantils i en l'aparició de nous centres i de noves rutes.”

- El comerç era inestable
- La causa raïa en la situació de crisi general.
-
-
-
-
-

Activitat 4

Torneu a escriure el text següent utilitzant nominalitzacions

Les dècades centrals del segle XX es caracteritzen pels fets següents:

- a) El poder burgés es consolida.
- b) El continent europeu s'industrialitza.
- c) La població augmenta en benefici de les zones urbanes.
- d) L'agricultura va créixer els seus rendiments.
- e) La superfície conreada augmenta.
- f) La indústria progressa notòriament.
- g) La xarxa ferroviària s'expandeix..

Activitat 5

Si no voleu que el vostre escrit tinga un regust massa abstracte i imprecís, cal que doneu prioritat a les estructures verbals davant de les construccions nominals. D'aquesta manera descarregareu la frase d'un excés de preposicions i el text agafarà un ritme més viu i directe. Fixeu-vos-hi. Torneu a escriure el text.

JORDI PRIM I GALANXÓ
Associació de Ciclistes Anònims

Sr. Director
Consell Superior de Trànsit
València

València, 24 de juny de 2003

Distingit senyor,

Malgrat que al llarg dels últims anys el nombre de víctimes mortals a les carreteres espanyoles ha experimentat **una disminució d'un 30%**, els accidents en què hi ha hagut **una implicació** dels ciclistes no ha deixat d'augmentar. Segons una notícia d'aparició als diaris, entre el mes de gener de 1990 i el mes d'agost de 1995 es va produir la mort de 747 ciclistes a les carreteres i vies urbanes de l'Estat espanyol.

Com a president de l'Associació de Ciclistes Anònims, he cregut necessari escriure-li aquesta carta, on li propose la possibilitat de dur a l'aplicació real algunes mesures per a l'augment de la seguretat dels ciclistes.

En primer lloc, considere imprescindible que tothom que estiga **en possessió d'una** bicicleta tinga **l'obligatorietat de** dur a terme la **contractació d'una** assegurança. Tenint en compte **l'existència** d'aquest gran nombre d'accidents, em sembla prioritària **l'aplicació** immediata d'aquesta mesura.

En segon lloc, propose **l'increment de** l'educació vial, que es podria concretar mitjançant tres maneres: **la creació de** parcs infantils de trànsit, **la conversió de** l'educació vial en matèria fonamental a l'ensenyament obligatori fins als 16 anys i **l'augment de** la informació que tenen els adults sobre el codi de circulació a través de campanyes de sensibilització.

En tercer lloc, crec necessària **la millora de** les infraestructures. Així, per exemple, considera imprescindible **la implantació de** carrils bici a tots els municipis grans, **la renovació i la modernització de** les tanques metàl·liques protectores de les carreteres i **l'asfaltatge** correcte de les vies de circulació. Així mateix, caldria dur a terme el disseny d'itineraris amb recorreguts alternatius especials per a ciclistes, amb **la possibilitat d'ús** sobretot els caps de setmana.

Finalment, propose **l'elaboració d'una** llei que marque **l'obligatorietat de l'ús** del casc protector per part dels ciclistes.

Atentament,

II. SEQÜÈNCIES EXPLICATIVES

El text explicatiu, com qualsevol text, requereix una organització global en la qual s'articulen les idees o conceptes dels quals es parla. Aquesta organització global no adopta ací un model únic, sinó que pot respondre a diferents patrons o estructures textuals. Es diferencien 5 tipus de seqüències, o esquemes convencionals, per organitzar les idees que poden combinar-se entre si en un text concret.

A) Seqüència problema/solució

Ordena la informació al voltant de dues categories bàsiques: problema i solució, que mantenen entre si les relacions següents: una relació temporal (el problema és anterior a la resposta); un vincle d'alguna manera causal (la solució afecta la causa que provoca el problema); un solapament parcial entre les idees que expressen el problema i les que serveixen per exposar la solució. Als textos apareixen senyals que indiquen la presència d'aquesta organització: *"un problema que s'ha de resoldre"*; *"les solucions que proposem"*; *"les mesures que caldria prendre"*, etc.

B) Seqüència causa/conseqüència

Organitza la informació al voltant de dues categories: antecedent i conseqüent, que mantenen entre si una relació temporal (els antecedents van abans que l'efecte) i un vincle causal (els antecedents faciliten o són una condició perquè aparega la conseqüència). Els textos poden presentar senyals que en faciliten la identificació: *per aquesta raó, la causa fonamental de, l'explicació rau en, per tant, així doncs, com a conseqüència*, etc. Els connectors prototípics d'aquesta estructura són els de causa-conseqüència.

Per indicar causa

- Perquè (+ v. indicatiu)/ja que/vist que/com que/atès que/ considerant que/a causa que/gràcies a/a força de/a raó de/ per culpa de...

Per indicar conseqüència

- En conseqüència/a conseqüència de/conseqüentment/per conseqüent/ per tant/així és que/de manera que/per això/per aquest fet/doncs/ cosa que...

C) Esquema comparació/contrast

Es confronten diferents fenòmens per mostrar-ne les semblances i les diferències. Hi ha tres variants en la comparació: alternativa, quan els fets o fenòmens tenen el mateix pes o valor; adversativa, quan una de les oracions apareix com a preminent en relació amb l'altra; analogia, en què un dels arguments serveix com a il·lustració d'un altre prèviament

establert. Quan es tracta d'una comparació per contrast trobarem els anomenats connectors de contrast: *a diferència de, però, en canvi, mentre que...*

Per indicar oposició (adversatives)

- En canvi/en contra/al contrari/tanmateix/ara bé/amb tot/ això no obstant/no obstant això...

Per indicar objecció (concessives)

- Encara que/malgrat de/malgrat que/per bé que/tot i que/amb tot i que...

D) Seqüència descripció/enumeració

Els continguts s'agrupen al voltant de determinats temes com a trets o atributs. En aquest tipus d'organització, el tema o l'entitat objecte de descripció està en una posició jeràrquica superior als elements que actuen com a descriptors. Connectors característics són els *índexs gràfics, els additius i els marcadors de canvi de tema*.

E) Seqüència temporal (ordre cronològic i descripció de processos)

Els continguts s'ordenen en una seqüència temporal. Una forma representativa n'és la descripció de processos. Els connectors que ens permeten la identificació d'aquesta organització són els connectors temporals: *en primer lloc, a continuació, per últim*; i també els índexs i gràfics numèrics: *guions, xifres...*

III. ESTIL SEGMENTAT I ESTIL COHESIONAT

Els textos explicatius, com altres tipus de textos, poden respondre a dos estils de redacció: l'estil segmentat i l'estil cohesionat. L'elecció entre un estil i un altre depèn del gènere, i ,sobretot, dels coneixements que es pressuposen en el receptor. L'estil segmentat facilita la comprensió de les idees, però potser és excessivament monòton per a determinats contextos acadèmics.

L'**estil segmentat** es caracteritza per períodes breus, sintaxi senzilla, abundància de punts, utilització de les repeticions, el·lipsis i pronoms per mantenir la referència. Amb la mateixa informació, els textos d'estil segmentat són més llargs i fragmentaris.

L'**estil cohesionat** presenta períodes més llargs i una sintaxi més articulada. Tenen una major quantitat d'informació en un espai menor. Es caracteritzen, doncs, per la condensació informativa.

Activitat 6

Relacioneu els índexs següents de treballs d'investigació, realitzats per alumnes de la Universitat Jaume I de Castelló, amb algun dels esquemes explicats, tot contestant les preguntes següents:

- Cada índex representa una determinada estructura de la informació o pot haver-n'hi més d'una?
- Quina és l'estructura de la informació present en tots els treballs?
- Assenyalau quines estructures estan presents en cada treball i justifiqueu-ho.

<p>A. COS, BELLESA I ANUNCIS (J. Mey i altres: <i>Cos, bellesa i anuncis</i>. Treball de curs UJI.)</p> <p>1. PUBLICITAT</p> <p style="margin-left: 20px;">1.1. La televisió i la publicitat</p> <p style="margin-left: 20px;">1.2. La publicitat i els anuncis</p> <p>2. ELS ANUNCIS I EL COS HUMÀ</p> <p style="margin-left: 20px;">2.1. Anàlisi d'anuncis</p> <p style="margin-left: 40px;">Iconicitat</p> <p style="margin-left: 40px;">Objecte</p> <p style="margin-left: 40px;">Personatges</p> <p style="margin-left: 40px;">Color</p> <p style="margin-left: 40px;">Mobilitat</p> <p style="margin-left: 40px;">Text, logotip</p> <p style="margin-left: 40px;">Procediments especials</p> <p style="margin-left: 40px;">Paraula</p> <p style="margin-left: 40px;">Música</p> <p style="margin-left: 20px;">2.1.1 Perfums</p> <p style="margin-left: 40px;">Iconicitat</p> <p style="margin-left: 40px;">Objecte</p> <p style="margin-left: 40px;">Personatges</p> <p style="margin-left: 40px;">Color</p> <p style="margin-left: 40px;">Mobilitat</p> <p style="margin-left: 40px;">Registre sonor</p> <p style="margin-left: 40px;">Característiques</p> <p style="margin-left: 20px;">2.1.2 Cotxes</p> <p style="margin-left: 40px;">Iconicitat</p> <p style="margin-left: 40px;">Objecte</p> <p style="margin-left: 40px;">Personatges</p> <p style="margin-left: 40px;">Color</p> <p style="margin-left: 40px;">Mobilitat</p> <p style="margin-left: 40px;">Registre sonor</p> <p style="margin-left: 40px;">Característiques</p>	<p>B. LA DONA EN LA PUBLICITAT (J. Albiol i altres: <i>La dona en la publicitat</i>. Treball de curs UJI.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ INTRODUCCIÓ ○ MASCULI/FEMENÍ. AUTORETRAT I BELLESA ○ DONES A L'ALÇA. DONES A LA BAIXA ○ MÓN DE DONES/MÓN D'HOMES ○ LES QUALITATS FEMENINES: DOLÇOR I FERMESA ○ LA BELLESA ○ XIQUETS I XIQUETES ○ LA FAMÍLIA I LA LLAR ○ FANTASIES FEMENINES / FANTASIES MASCULINES ○ CONCLUSIÓ <p>C. ANÀLISI DELS INFORMATIUS DE TELEVISIÓ (S. Fibla i altres: <i>Anàlisi dels informatius en televisió</i>. Treball de curs UJI.)</p> <p>INTRODUCCIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Diferències entre informació escrita i audiovisual ○ Objectivitat informativa ○ Què és una notícia de televisió? Fases de la construcció de la notícia ○ Característiques textuais i audiovisuals de la notícia televisiva ○ El paper de la imatge ○ L'enunciació audiovisual en els
---	---

<p>2.1.3 Detergents i productes de neteja Iconicitat Objecte Personatges Color Mobilitat Registre sonor Característiques</p> <p>Exemple d'anàlisi d'un anunci "Bon jour"</p> <p>3. BELLESA</p> <p>3.1 La bellesa, història del concepte</p> <p>3.2 La bellesa: la disputa entre l'objectivisme i el subjectivisme</p> <p>3.3 La bellesa al llarg de la història en les obres d'art</p> <p>4. CONCLUSIONS</p> <p>5. BIBLIOGRAFIA</p>	<p>informatius de televisió</p> <ul style="list-style-type: none"> o Formes de transmetre la realitat en televisió o Transmissió de la realitat mitjançant el telenotícies o Anàlisi dels informatius: Notícies 9 (Canal 9), Antena 3 Noticias i Telenotícies vespre (TV3) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Anàlisi del format de cada informatiu ▪ L'enunciació audiovisual (el contracte enunciatiu) ▪ Principals diferències i semblances entre aquests canals televisius <p>CONCLUSIONS</p> <p>BIBLIOGRAFIA</p>
---	---

Activitat 7

A continuació teniu un recull de textos expositius de l'àmbit acadèmic. Analitzeu-ne la seqüència que organitza la informació en cada text.

<p>Text 1</p> <p>Entre 1960 i 1970, al País Valencià, es produeix un creixement accelerat de les ciutats. Així, si el 1960 el 59'7% de la població vivia en nuclis urbans superiors a 10.000 habitants, el 1970 n'eren ja 70'5%, amb la consegüent agudització dels desequilibris territorials i l'augment de les activitats del sector terciari a les ciutats. Els factors que desencadenaren aquest procés van ser la industrialització i el turisme.</p> <p>La industrialització és va centrar en determinades comarques (l'Horta, el Baix Vinalopó, la Plana Alta, l'Alacantí i l'Alcoià), la qual cosa provocà un moviment migratori des de les zones rurals a les industrials. La industrialització va tenir aspectes positius, com ara l'augment del consum; però també en van tenir de negatius, com ara el despoblament de les zones de l'interior, un creixement urbà caòtic, problemes d'inadaptació dels immigrants, etc.</p> <p>El turisme de masses s'inicia a Europa a partir de 1960. El País Valencià, amb 440 Km de platja i clima mediterrani, reunia unes condicions d'atracció immillorables. Amb el turisme es varen crear noves ocupacions que atreien mà d'obra local i forana.</p> <p style="text-align: right;">D.BELLVER, et alii: <i>El País Valencià</i></p>

Text 2

Jaume el barbut, bandoler del segle XIX

Naix el 1783 a Crevillent en una família de jornalers. El 1806 deserta de l'exèrcit per anar a veure sa mare malalta. Perseguit per les autoritats s'integra en una partida de bandolers i durant la guerra contra Napoleó lluita contra els invasors. Al final de la guerra és perdonat. El 1815, però, trenca amb la legalitat perquè l'hisendat a qui pertanyien els camps que cultivava li apuja l'arrendament. Les seues primeres accions seran contra els carros i els béns del senyor. A partir d'aquest moment es converteix en el típic "bandit generós": furta als rics per donar-ho als pobres.

D.BELLVER, et alii: *El País Valencià*

Text 3

La península Ibèrica es troba situada en la zona temperada del planeta, però presenta una gran varietat climàtica: clima mediterrani, continental, oceànic i d'alta muntanya. Abordarem, ara, l'estudi dels climes continental i oceànic.

El clima continental és propi de les zones de l'interior, allunyades de la influència del mar; per contra, el clima oceànic es dona en les zones litorals del nord i oest de la península. Quant a les temperatures, el clima continental es caracteritza per les temperatures extremes –fred a l'hivern i calor a l'estiu–, a diferència dels hiverns suaus i els estius frescos propis del clima oceànic. Pel que fa a les precipitacions, les diferències també són evidents: les zones de clima oceànic tenen pluges abundants que afavoreixen el creixement de la vegetació, mentre que les regions de clima continental pateixen més sequera.

Text 4

Construcció de la guitarra de canya

Començarem serrant 24 trossos de canya de 34 cm de llarg i que oscil·len entre 10 i 17 mm de grossor. Després passarem a enrasar tots els nucs amb la navalla, escatar tots els extrems i netejar-lo amb el drap humit. El següent pas serà ordenar-les de més grossa a més primeta damunt d'una superfície plana. Passarem després a fer els forats per on ha de passar el cordell. Marcarem la primera a 2 cm i farem els forats amb un trepant o amb una navalla. Aleshores prendrem el cordell i anirem passant-lo pels forats de les canyes, començant per la més primeta. Passarem un cap per cada forat per tal que quede la canya al centre del cordell, després la següent i així fins haver-les col·locat totes. A continuació, farem un nuc en un dels caps del cordell i damunt d'ell farem que descansin totes les canyes d'aquesta part. Ens penjarem l'instrument al coll i nugarem els caps del cordell de manera que ens quede en la posició més còmoda.

Activitat 8

Redacteu en estil cohesionat aquest text.

La fitxa bibliogràfica. Les fitxes bibliogràfiques serveixen per prendre nota de les referències bibliogràfiques d'un llibre. Són molt útils per a la redacció de la bibliografia final del treball. Per a la confecció de les fitxes bibliogràfiques o de documentació, podem extraure les dades de la portada del document, de les primeres pàgines i de l'índex.

Activitat 9

Prepareu un esquema dels continguts de la unitat.